

Vattengrupp Eksjö kommun 2013-01-18

Närvarande: Ilan, Peter, Thomas (EF), Berndt-Åke Hallgren, Rickard Palmgren, Jari Carlsson, Viktor xxx?, Paul, Sven-Åke, Björn, Camilla.

Peter introducerar, berättar om historik EF, Vetlanda vattengrupp samt Vattenförvaltningen.

Dagordning Vattengruppen Eksjö

1. Syfte och målsättning med en vattengrupp

Ett forum för vattenfrågor inom kommunen och andra aktörer. Emåförbundets roll är att samordna frågor i ett avrinningsområdesperspektiv, t.ex. informera hur andra kommuner inom Emån jobbar och ev samordningsvinster etc.

Paul poängterar att det är viktigt att få med översvänningsfrågor, klimatfrågor, reglering och dammar etc. – dvs även motstående intressen. Peter förtydligar att gruppens arbete är mycket flexibelt och vi ”skapar” själva frågeställningar och diskussionsämnen samt målsättningar. Hur ofta gruppen träffas beror på hur mycket arbete som finns att diskutera, men en riktlinje bör vara 2-3 ggr/år. Emåförbundet kan ta ansvaret att vara sammankallande. I Vetlanda vattengrupp brukar förslag på dagordning skickas ut där alla kan fylla på sina egna frågor för att komplettera.

Tid för nästa möte 4 april 2013 kl 09.00

2. Svensk vattenförvaltning

- Samråd och enkätsvar
- Kommunens roll
- Emåförbundets roll

Peter går igenom vattenmyndighetens enkätredovisning från kommunerna. Här framgår bl.a. att visst arbete kvarstår, vissa är genomförda samt att några är oklara. Peter poängterar att svar från senaste remissen skall inkomma senast idag (2013-01-18).

3. Vattenförekomster i Eksjö kommun (status och ev. framtida åtgärder)

- Smedhemsån vid Hult har måttlig ekologisk status pga höga fosfor- och kvävehalter nedströms reningsverkets utsläppspunkt. Recipienten är mycket liten och det är möjligt att fosforeringen kan förbättras. En tänktbar åtgärd är att skapa efterpoleringssteg i form av våtmarker nedströms.
- Torsjöån-Kvarnarpsån-Eksjöån lider också av övergödningssproblem, miljögifter m.m. på grund av dagvatten, enskilda avlopp, jordbruk m.m. Här har på länsstyrelsens initiativ startats ett projekt att närmare analysera påverkansbilden och ge förslag på åtgärder. Projektet pågår sedan ca 1,5 år tillbaka och Emåförbundet är involverade. Nifsarpsmaden är en viktig fråga att utreda – behövs nya åtgärder och vem har skötselansvaret? I Skiverstadsån har Emåförbundet tagit fram en åtgärdsplan som under 2013 ska påbörjas.
- Södra Vixen löper risk att inte uppnå god ekologisk status på grund av ökande halter fosfor och kväve. provtagning i sjön har pågått ett drygt år, kommunen har inventerat enskilda avlopp m.fl. åtgärder.

- Grundvattenakvifären Brusaholm – riskerar att inte uppnå god kemisk status pga höga blyhalter och hög konduktivitet i ett förorenat område (Brusaholms bruk) inom förekomsten.
- Mariannelundsåsen (grundvatten) – analysresultat saknas och därför finns en risk att god status ej uppnås. Riskklassningen beror på det förorenade området kring den nedlagda sulfitfabriken i Mariannelund.

Allt ovanstående material finns i sin helhet på kommunen – Peter mailar över till de som saknar åtkomst. Det är också möjligt att få mer information om samtliga vattenförekomster via hemsidan www.viss.lst.se. Sven-åke ansvarar för att webenkäten ”återrapportering 2012 från kommunerna” genomförs vid annat tillfälle.

4. Pågående projekt

- LOVA-projekt Ingarpsjön – sammanställning av projekteringen 2012 pågår och ska bl.a. utmytna i ett nytt markägarmöte i Ingarp. Vi planerar även att bjuda in en agronom från Västervik/Gamleby som ska berätta om ett liknande projekt och resultat från genomförda åtgärder. Provtagning pågår även under 2013.
- Skiverstaån/Torsjöån – sammanställning pågår av fältprojekteringar 2012. Peter visar aktuell projektplan
- Brusaån LIFE Crassus – Peter redogör kort för projektet och för Emåförbundet och Eksjö kommun är projektet knutet till bruksdammarna i Mariannelund. Paul visade en gammal karta över Mariannelunds säteri som var mycket illustrativ och intressant. Peter visar dammarna på bild och åtgärdsförslagen.

5. Kommunens arbete

- Enskilda avlopp – kommunen kommer att prioritera avloppen kring Ingarpsjön, med koppling till pågående LOVA-projekt. För övrigt behöver ca 150 avlopp åtgärdas per år för att kravet på att alla avlopp skall vara åtgärdade till 2025 uppfylls
- VA-plan – en ny, stor, plan är på väg att sammanställas
- Öp – skrivningen ska förbättras avseende kopplingen till VA-planen
- Nifsarpsmaden – förbifarten kommer troligtvis med i den nationella planen 2014-2025, Trafikverket har dock prioriterat ned ”förbifart Eksjö” även om det finns en förstudie i den gällande planen. Påbörjad byggnation, om allt stämmer, är tidigast 2016 men troligtvis senare. En fiskväg förbi vägbanken vid maden bör projekteras redan i dagsläget så att den finns med vid ett ev. byggande av förbifarten. Paul poängterar än en gång att maden är viktig att närmare utreda hur stor effekt den verkligen har och hur framtida skötsel/åtgärder ska se ut.

6. Telaris Hjältevad – XXX informerar om den gamla impregneringsanläggningen där ett utsläpp av 50 m^3 arsenik skedde under 1960-talet (????). Kommunen har övertagit området 1997 (Telaris har dock enligt avtal ett 15-årigt saneringsansvar). Sanering skedde 2000 och därefter har ett kontrollprogram genomförts av Sweco fram till 2009 från 4 grundvattenbrunnar (3 utanför området och 1 inom området). Den brunn som ligger inne i det gamla området har visat förhöjda halter på As, tidvis 30 ggr över gränsvärdet. Ungefär 1 ton arsenik ligger kvar i området. Risken finns att området norrut mot Hjälten och brusaån på sikt kommer att kontamineras av As men det är mäktiga sandlager på vägen så det kommer ta tid och ge viss utspädningseffekt med tiden. Vissa enskilda brunnar riskerar dock att bli otjänliga. Länsstyrelsen påpekade 2012 att provtagning bör fortsätta. Ett nytt program har påbörjats och finansieras av Telaris, provtagningen sker av Emåförbundet.

7. Aktuellt

- Vattenhushållning – Ilan berättar om uppdatering av översvänningskartering av MSB, som kommer bli ett betydligt mer noggrant verktyg till förebyggande arbete och akuta insatser – både punktinsatser och planering inom större områden. Länsstyrelsen har bett om hjälp med prioriteringen av vattendrag och Emåförbundet har lämnat in förslag på delar inom Emåns avrinningsområde som bör prioriteras – bl.a. Brusaån. Samtliga vattendrag kommer att uppdateras på sikt men om MSB väljer just Emåförbundets förslag kommer detta påbörjas under 2013. Länsstyrelsen var väldigt nöjd med Emåförbundets motivering och vi får hoppas att MSB beaktar denna.

Ilan nämner också ett nytt projekt med lantmäteriet och SMHI där man ska jobba med implementering av den nya höjddatamodellen i hydrologiska modeller. Länsstyrelsen i Kalmar län sökte medel från MSB efter översvämningarna i Emån i somras. Länsstyrelsen var dock otydlig i sin ansökan hur de sökta medlen skulle användas, och de fick därför avslag. Emåförbundet föreslog dock att en hydraulisk modell skulle tas fram för hela avrinningsområdet, länsstyrelsen kommer därför göra en ny ansökan eftersom frågan är viktig.

Ett älvgruppsmöte hölls i början av december i Hultsfred. MSB var på plats och berättade om ett verktyg för akuta flödessituationer (RIB???) som är användbart mellan t.ex. olika aktörer för att interaktivt dela information på t.ex. kartor.

Flödessituationen i dagsläget visar på relativt höga flöden men inga större problem har rapporterats. Läget är under kontroll. Paul kommenterar att högflödesproblematiken bör vara med på agendan vid nästa möte som en prioriterad fråga

- Lövsjön – Holmen skog har för avsikt att undersöka möjligheten att sänka av dämnet vid Lövsjöns utlopp eftersom dammen är i mycket dåligt skick och att ett dammbrott skulle innebära hög risk för Brusaholm. Holmen har gått ut med en upphandling för projektering av en avsänkning och Emåförbundet har lämnat en offert på uppdraget. Första åtgärden är att genomföra ett samråd- och informationsmöte för berörda. Provfisken i Lövsjön har genomförts av kommunen och Peter berättar att den gamla strandlinjen är ganska tydlig – troligtvis kan den ursprungliga sjön återskapas vid en avsänkning.

8. Tillkommande frågor

- XXX informerar om att Naturvårdsverket har anslagit 300 000 till jönköpings län (MIFO 2) och två platser undersöktes i Eksjö kommun. 1: Fastigheten Östraby 1:7 Sannebo trä hamnade i riskklass 1. I dagsläget sker flisverksamhet på området. När det var sågverk på 50-70 talet dumpades stora mängder bark (mäktighet på 5-6 meter) och en MIFO-undersökning gjordes på hösten 2012. På platsen har man även haft en doppningsimpregneringsverksamhet tidigare (pentaklorfenol har använts som kan förvandlas till dioxiner) Man misstänker därför stora föroreningsmängder och de preliminära provresultaten visar på höga dioxinhalter (polyklorerade dibensoferaner) som betraktas som mycket farliga och de är punktvis över 20 000 ggr högre än gränsvärdena. Gifterna är fettlösliga och bioackumuleras – kan därför inte spåras nämnvärt i vatten men däremot i biota. Flisupplagen bidrar till att de underliggande barklagren kompakteras och lakvatten pressas ut mot Kyrkesjön. Ett första steg blir troligtvis att nuvarande markägare inte kommer att få lägga upp flis ovanpå de områden som är utfyllda med bark.

2: Ingatorp 4:214 Svanbergs trä. Doppningsimpregnering har pågått tidigare, även här hittades dioxiner, pentaklofenoler (dock ej samma mängder och koncentrationer som på plats 1). Området är förorenat och kommer hamna i riskklass 2

Peter informerar om Emåförbundets screeningprogram i recipientkontrollen och tror att t.ex. fiskundersökningar skulle vara en lämplig åtgärd som eventuellt kan ingå i programmet.

9. Gruppens fortsatta struktur och funktion